

Nadaljevanje s 5. strani

bo treba, pa bodo delali v dveh izmenah.

Zaradi »nove prometne« situacije, ki se seveda začne že pri Nami, je na vseh bližnjih križiščih v tem času več prometnih miličnikov. Vendar so imeli veliko dela predvsem prve dni, zdaj pa se je, kot kaže, promet lepo umiril in poteka celo bolje kot pred zaporo. V križišču Delavski dom so namenili še en pas za zavijanje v levo (proti postaji), na križišču z Župančičevo usmerjata promet miličnika, tako da ni nikjer večjih zastojev. Še največ težav je s peši. Nekateri bi radi po bližnji v Dalmatino vo, kjer seveda ni prehoda, je pa zelo nevarno, ker avtomobili po navadi s precejšnjo hitrostjo pripeljejo z Gosposvetske proti Dalmatinovi.

Zaradi zapore Titove in obvozov so prestavili tudi dvojce Viatorjevih postajališč, in sicer za številki 1 in 3. Avtobusi na teh dveh program zdaj stojijo na Gosposvetski cesti pri Levu (na obeh straneh ceste), vsa ostala postajališča so ostala nespremenjena.

Še največ težav in slabe volje je bilo prve dni v »slepem rokavu«, kjer je urejen dostop do trgovin od Iskre do vključno Pionirja, ni pa prehoda, kot smo že povedali, na vogalu Iskre.

V prihodnje se nam obetajo v centru še tele zapore: Resljevo bodo v celoti obnovili in jo na križišču z Masarykovo opremili s semaforji, ko bodo tudi ta dela končali, pa bodo spet zaprli Titovo cesto na Bavorskem dvoru, kjer bodo prav tako zgradili podhod za pešce. R. R.

Stara Ljubljana kliče po solidarnosti

Kljub letnim dopustom je zahtevala pereča problematika Stare Ljubljane sklic zbora občanov, ki je 11. julija 1974 razpravljala o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana Center.

Občani soglašajo in zahtevajo, da naj bi bil v novi stanovanjski skupnosti odbor za revitalizacijo hiš in poslovnih prostorov v spomeniško zavarovanem jedru Stare Ljubljane, kot organ te skupnosti.

Ustanovitev tega organa dopušča 40. člen obravnavanega samoupravnega sporazuma in 14. člen zakona o samoupravni skupnosti SRS.

Razpravljavci so opozorili predvsem na statično ogroženost Stare Ljubljane.

Hiše v Stari Ljubljani so grajene iz golovskega laporja in delno iz opeke. Niso podklete in so nosilni zidovi brez temeljev. Pod gradom grozi hišam posedanje grajskega pobojca in rušenje opornih zidov.

Hiše ob Ljubljanci drsijo zaradi podtalnic in nestabilnega terena proti Ljubljanci, posledica česar je nevarno lomljenje in pokanje nosilnih zidov. Tako stanje hiš pa samo čaka na močnejši potresni sunk — saj leži Stara Ljubljana in delno Prule na potresno najbolj kritičnem terenu Ljubljane — da pride do hude naravne katastrofe, katere žrtve bodo predvsem stanovalci Stare Ljubljane.

Ob tem problemu se je postavilo vprašanje, kdo v naši samoupravni družbi bo v primeru naravne katastrofe nosil odgovornost, če bomo naleteli na gluha ušesa.

Prav tako kakor problem statične ogroženosti Stare Ljubljane pa se postavlja vprašanje najnižjega stanovanjskega standarda prebivalcev tega območja. Po eni strani govorimo o Stari Ljubljani o kulturnem, spomeniškem in narodnem bogastvu vseh Slovencev, po drugi pa smo za prebivalce — občane Stare Ljubljane — pozabili. Le-ti živijo, okroglo jih je 5000, še vedno v srednjeveških zasnovah v vlažnih, temnih, neprežračenih bivalnih prostorih, ki nimajo osnovne instalcijske opremljenosti, kaj šele, da bi kdo mislil, da ta stanovanja razpolagajo s kopalnicami in lisanimi sanitarijami.

Med razpravo so bili prikazani tudi primeri, ko 17 stanovalcev uporablja eno stranišče. Kako je to ob jutranjih urah, si lahko vsak predstavlja po svoje.

Od 1600 stanovanjskih enot jih tretjina še vedno sodi v VI. in VII. stanovanjsko kategorijo.

Kar 83 stanovanjskih enot pa ni doseglo v točkovanem sistemu niti 18 točk, najnižje ocenjeno stanovanje pa je šest točk. Tovrstnih stanovanj, če jih lahko sploh tako imenujemo, je za primer na Gornjem trgu 29, na Starém trgu 24, na Mestnem trgu 13 in tako naprej.

Da bi bila slika še jasnejša, naj povemo, da je od 5000 pre-

bivalcev v Stari Ljubljani upokoencev nad 1500 in 1000 otrok ter večje število socialnih podpirancev.

Ravno občani, ki so socialno šibkejši ali ogroženi, pa svoj že itak reven življenjski prostor delijo s podnajemniki, da si na ta način izboljšujejo svoj gmoteh položaj. Prijavljenih podnajemnikov v Stari Ljubljani je 590, števila neprijavljenih pa ni mogoče ugotoviti, prav gotovo pa jih je vsaj toliko. Iz tega izhaja, da je Stara Ljubljana prenaseljena, saj je odstotek na hektar prebivalcev še enkrat višji kot bi to dovoljevali zdravi naselitveni normativi. Ugotavljamo tudi, da pristojni občinski organi obravnavajo območje Stare Ljubljane kot odlagališče težko rešljivih stanovanjskih zadev. Krajevna samouprava je pri tej problematiki nemočna, ker vsako izpraznjeno stanovanjsko enoto takoj zasedejo socialno ogroženi ali drugače problematični stanovalci bodisi iz prioritete liste občanov ali iz centra za socialno delo.

V primeru, da ta postopek ni dovolj hiter, se običajno nasilno vseli tretja oseba, z enakim ali še slabšim socialnim profilom. Za primer navajamo, da je v zadnjem času naraslo število črnih vselitev že na preko 50 primerov, ki se jih ne more nikakor rešiti.

Zbor občanov je soglasno zahteval, da pravica dodeljevanja izpraznjenih stanovanj v Stari Ljubljani preide v izključno pristojnost krajevne skupnosti, sicer le-ta ne bo mogla izpolnjevati ene svojih temeljnih nalog.

Zbor občanov zaradi navedenih razlogov upravičeno pričakuje posebno obravnavo stanovanjskega sklada na spomeniško zavarovanem območju Stare Ljubljane, saj samo širša družbena pomoč prične z zdravljenjem tega hudega stanovanjskega bolnika. Zdravljenje tega »bolnika« pomeni načrten sanacijski pristop, ki ga imenujemo »revitalizacija«.

»Revitalizacija« je načrtovana in perspektivna družbena akcija, na podlagi katere se izvajajo gradbena in komunarna rekonstrukcija ter funkcionalna preobrazba celotnega območja.

Občani so na zboru izrazili prepričanje širše solidarnosti, saj je moderna Ljubljana izrasla iz temeljev starega mestnega središča.

Stara Ljubljana nikakor ne sme postati samo propadajoči zgodovinski in estetski motiv mesta, temveč polnovredna mestna sestavina, to je območje s svojo specifično vlogo in vsebino. JAKA ROZMAN

Oddih za invalide

Zveza združenj borcev NOV posebej skrbi za invalide in borce NOV, ki so potrebni oddiha kot preventivnega zdravljenja v naravnih zdraviliščih ali pa so socialno ogroženi in si takega oddiha ne morejo sami privoščiti. Vojaški vojni invalidi uživajo posebne ugodnosti pri zdravljenju v naravnih zdraviliščih, poleg tega pa tudi dom vojaških vojnih invalidov v Strunjanu še posebno registrirano ceno za oddih članov VVI z napotnico, in sicer tako, da plačajo aprila, maja in od 21. septembra dalje za dnevni oskrbni dan le 25 dinarjev, junija in septembra 30 dinarjev, julija in avgusta (glavna sezona) pa 60 dinarjev za oskrbni dan. Iz občine Ljubljana-Center so in bodo letos na tak desetdnevni regresirani oddih poslali 70 vojaških vojnih invalidov, in sicer: aprila trije, maja 20, junija 24, julija in avgusta 15 ter septembra in oktobra osem.

Posebne ugodnosti za preventivno zdravljenje v naravnih zdraviliščih uživajo še imetniki partizanskega spominskega znaka iz leta 1941 in

španski borci, posebna zdravniška komisija pa odobrava preventivno zdravljenje v naravnih zdraviliščih tudi za borce NOV pred 9. septembrom oziroma 13. oktobrom 1943. To zdravljenje traja lahko največ 21 dni in gre v breme sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo SR Slovenije, ki pa za zdaj razpolaga še z nezadostnimi sredstvi. Tako bo letos iz občine Ljubljana-Center od 1980 tovarišev in tovarišic, ki bi imeli pravico do takega zdravljenja, prišlo v poštev le 29 borcev NOV, ki jim je takšno zdravljenje res nujno.

Občina Ljubljana-Center pa zagotavlja oddih oziroma preventivno zdravljenje za borce NOV tudi iz lastnih sredstev, in sicer v okviru enkratne družbene pomoči. Iz tega naslova se bo letos v naravnem zdravilišču Triglav v Mojstrani zdravilo skupaj 62 udeležencev NOV (maja in junija 27, julija in avgusta 27 in v posezoni 15), v Partizanskem domu na Vodiški planini sedem, v Banjolah pa 32. Ta oddih oziroma preventivno zdravljenje traja deset dni in je razen vožnje brezplačno. Upravičenci dobijo stroške za oddih povrnjene takoj, ko predložijo račun iz omenjenih naravnih zdravilišč. Seveda je treba povedati, da so sredstva za te namene še vedno skromna in so takega preventivnega zdravljenja deležni zares samo tisti, ki ga najbolj potrebujejo.

V Ljubljani trg osvoboditve

Nekdanji Kongresni trg je bil po osvoboditvi (leta 1952) preimenovan v Trg revolucije. Zadnja leta pa se je ta trg razširil vse do Veselove in Erjavčeve ulice. Poleg starega Trga revolucije je torej nastal tudi novi Trg revolucije, ki pa je z nunsko cerkvijo in zgradbami na Titovi in Šubičevi ulici čisto ločen od starega dela Trga revolucije, zato se upravičeno postavlja zahteva, da bi to bila dva trga. To okoliščino so izrabili nekateri krogi, ki jih naziv Trg revolucije moti, in predlagali, da bi se stari del Trga revolucije znova imenoval Kongresni trg, češ da je to ime še vedno živo, se pravi trdno uveljavljeno. Tak predlog je padel celo na osmi seji komisije skupščine mesta Ljubljane 8. februarja letos. Borci NOV so se temu odločno uprli in predlagali, da bi se stari del Trga revolucije imenoval Trg osvoboditve.

Zveza združenj borcev NOV Ljubljana-Center in krajevna skupnost Stara Ljubljana sta v obsežni in neizpodbitni utemeljitvi dokazali, da je ime kongresni trg nastalo kot simbol mračnjastva, kot spomin na kongres vladarjev Metternichove svete aliance leta 1821, ko so takratni vladajoči krogi onemogočili prizadevanja naprednim evropskim narodom in preprečili uvedbo političnih svoboščin in ustavnega življenja tudi za Slovence. Ogorčenje borcev NOV in vseh naprednih Ljubljančanov je torej umestno, saj bi to pomenilo vračanje na staro, vračanje k vrednotam, ki to nikdar niso bile. V nasprotju s tem pa je preulog, da bi se stari del Trga revolucije imenoval Trg osvoboditve popolnoma umesten, zakaj tukaj pred središčno zgradbo slovenske univerze so Ljubljančani, ki so se herojsko upirali okupatorjem in njihovim domačim hlapcem štiri leta, 9. maja 1945 pričakali svoje osvoboditelje, dan pozneje pa se jim je tu predstavila tudi prva slovenska vlada.

Predlog, da bi se ta trg imenoval Trg osvoboditve, so z navdušenjem podprli delegati skupščine Ljubljana-Center, vse družbenopolitične organizacije, zlasti pa mladina, zato upamo, da bo ta predlog tudi obveljal. S. F.

Gabrov življenjski jubilej

Naš znanec iz mnogih sej in posvetovanj, tovariš v orožju in iz povojne graditve Vladimir Šenk-Gaber je 2. julija letos praznoval red in visok življenjski jubilej. Spomnili so se ga tovariši iz občinskega in mestnega odbora zveze združenj borcev NOV, ki ga poznajo in cenijo njegovo delavno zavzetost, njegove organizacijske sposobnosti, politično širino in doslednost ter čut za razumevanje tegob malih ljudi, tistih skromnih udeležencev NOV, ki so pogosto pozabili nase in se jim to otepa še dandanes. Nekdanji aktivist OF, partizanski politični komisar in vojaški poveljnik Gaber je znal prisluhniti vsakemu in se vselej zavzel za pravično in napredno stvar, zato ni čudno, da je bil že dvakrat zaporedoma izvoljen za predsednika občinskega odbora ZZB NOV Ljubljana-Center in dvakrat za podpredsednika mestnega odbora ZZB NOV Ljubljane.

Vladimir Šenk-Gaber se je rodil 2. julija 1904 v Ljubljani. Ker je njegov oče malo zaslužil, družina pa je bila številna, je Vladimir dokončal trgovsko akademijo le z veliko volje in mnogimi odpovedmi. Pozneje je izpolnil svoje znanje na višjem poštnotelegrafskotelefonskem tečaju v Beogradu, nato je do 1931 služboval še v Mariboru in Beogradu, od leta 1931 dalje pa na poštni direkciji v Ljubljani. V napredno politično življenje se je vključil že v Beogradu, zlasti pa pozneje v Ljubljani. Za to so bila odločilna znanstva z Ladom Kozakom, Jožom Vilfanom in Jožetom Brilejem, sodeloval pa je

tudi z Ivanom Kreftom pri urejanju Ljudske pravice. S prihodom okupatorjev se je njegovo napredno delovanje samo še stopnjevalo in dobilo pravi smisel.

Vladimir Šenk-Gaber se je takoj opredelil za osvobodilno fronto in začel zanj aktivno delati od junija 1941 dalje. Organiziral je OF na poštah in ustanovah v Ljubljani, delal po vseh linijah in organizacijah OF, največ

Vladimir Šenk-Gaber kot partizanski major ob osvoboditvi Trsta

pa po vojaški. Ves čas je bil glavni blagajnik OF za pošto, bil pa je tudi sekretar matičnega odbora OF za vse poštne ustanove in komandant narodne zaščite. Po njegovi zaslugi so zaščitniki vtihotapili na glavno pošto težki mitraljez s strelivom, s poštami avtomobili pa so razvažali orožje, vojaško opremo in druge potreščine, ki so jih potrebovali partizani in borbene skupine v okupirani Ljubljani. Septembra 1943 je s svojo desetine narodne zaščite odšel organizirano k partizanom.

Ze prve dni po ustanovitvi Ljubljanske brigade je bil imenovan za bataljonskega političnega komisarja, kmalu pa je napredoval za političnega komisarja 8. SNOB Levstikovce. Bil je tudi predavatelj in politični komisar podoficirske šole, od oktobra 1944 pa je s činom majorja deloval v operativnem in organizacijskem oddelku glavnega štaba NOV in PO Slovenije. Nazadnje je bil pribočnik poveljstva mesta Trsta. Po osvoboditvi je bil najprej imenovan za direktorja PTT za Slovenijo, oktobra 1947 pa za pomočnika ministra PTT v Beogradu, kjer je bil do upokojitve v letu 1963.

Njegova politična aktivnost je prišla do izraza zlasti po upokojitvi. V tem času se je posvetil predvsem borbem. Bil je dve mandati dobi predsednik združenja borcev terena Kolodvor, član komisije pri skupščini mesta Ljubljane za skrb starih občanov, član predsedstva republiškega odbora ZZB NOV Slovenije in predsednik komisije tega odbora za mednarodne odnose. Poleg dela v zvezi združenj borcev NOV je bil član tudi drugih političnih forumov, predvsem član občinske konference ZK Ljubljana-Center, član mestne konference ZK Ljubljana in član političnega aktivna občine Center. Ob vsem tem pa je Vladimir Šenk-Gaber vseskozi razdal tudi svoje strokovno znanje in svoje bogate izkušnje, saj je kljub upokojitvi še vedno v dopolnilnem delovnem razmerju.

Vladimir Šenk-Gaber premore izjemno življenjsko moč in mnoge sposobnosti, ki omogočajo, da njegovi predlogi in prizadevanja organizacije pod njegovim vodstvom skoraj vedno obveljajo. Ob tem pa je največjega občudovanja vredna njegova človečnost.

FRANCI STRLE